

se spominjamo besed Kaisersfeldovih v deželnem zboru, ki so strah izrekovale, da bi se Slovencem celó krivica (Unrecht) godila, ako bi se spolnilo to, kar narodnjaki zahtevajo. Po takem bi bojè tudi krivica bila, ako bi v deželnem odboru sedel zastopnik Slovencev?

— Magistrata voditelj je v „Laib. Zeit.“ nekoliko pretresal našo opazko zarad pozvedanja mestnih brejih kobil, al preveril nas ni, da bi to bilo opravilo mestnih predstojnikov, ki niso to, kar so župani po deželi.

— (*Beseda na spomin Preširnu.*) Vsak, kdor je pri „besedah“ letošnje zimske sêzone bil, lahko se je prepriçal, da se je neko novo življenje vnelo v čitalnici naši. „Besede“ se v vseh razdelkih prav lepo izpeljujejo; kar se deklamuje, poje, glediščinega igra ali sicer godbe sliši, vse se tako navdušeno dela, da je potem tudi navdušena pohvala prav zaslužena. „Besedam“ našim so to zimo došle tudi nove moči, s katerimi moremo ponosni biti. Vse to smo potrjeno našli tudi v poslednji „besedi“ v nedeljo Preširnu na spomin. Po odpetem zboru „Mozes v Egiptu“ deklamovala je gospodičina Marija Šventnerjeva Cegnarjevo poezijo „Preširnov spominek“ s tako živim sočutjem, da jej je donela navdušena pohvala. Za njo stopi na oder gospodičina Ernestina Pleiweis-ova in ž njo gospá Ana Pesjakova, da pesmi na glasoviru spremlja. Ker je prvokrat péla, radovedno je čakal vsak, kako bode; al kmalu si je prisvojila vsa srca, kajti tako ljubko je péla, tako umetno povdarjala vsaki izraz izvrstnih Pavčevih dveh pesmi („Spomlad“ in „Lahko noč“), tako umevno izgovarjala vsako besedo, in tako mogočno je donel njen glas, da je bila po odpetih pesmah pohvala gromovita in ploska ni bilo poprej konca, dokler ni pesmi ponovila. Učiteljica njena gospá Ana Pesjakova sme se res ponašati z učenko svojo. Hvala mladi pevkinji pa še tudi zato, da si je izbrala dve pesmi, ktere ob enem, da se prijetno glasite in srce z milino navdajate, ste tudi sicer muzikalne vrednosti. In tako je naša čitalnica zopet bogateja za vrlo pevkinjo, ktera je obdarovana s krasnim glasom in ima ono pravo veselje do umetnosti, ktero zadovoljnosti išče v čedalje večem napredku. — Po Mošelesovem lepo izpeljanem instrumentalnem kvintetu, ki nam je kazal, da se „besede“ naše tudi z lepim vspehom gibljejo na tako imenovanem klasičnem polji, je mojster naš g. Vojteh Valenta s „Pevčevo kletvijo“ presunil vsa srca, in pevski naš zbor se je pod vodstvom Försterjevim s pesmijo „Svoji k svojim“ danes pokazal v veliki svoji vrednosti, po kateri lahko reče: naj se v Ljubljani kdo drug poskusi z nami! Konec „besedi“ je bil Preširnov po Penn-u dramatično vredjeni „Krst pri Savici“, za ktereга smo marljivemu dramatičnemu društvu jako hvaležni, ker je skrbel za lepo izpeljavo krasne poezije v vseh rolah; „Bogomilo“ je predstavljala gospodičina Albina Brusova, ktera, akoravno je še le zadnje dni nalogo prevzela, jo izvrstno izvršila; ravno tako tudi gospodje: Nolli (pesnik), Drahsler (Črtomir) in Grazelli (duhoven.) Kako pazljivo so poslušalci čuli na vsako besedo, kazalo se je v tem, da vsaki izrek, ki se je nanašal na sedanje slovanske razmere, je kot iskra zadel srca pričujočih. — Tako se je Preširna vredno dovršil ta večer. — Po „besedi“ se je velika skupščina zbrala v gostilnici čitalnični, ktera pod gospodarstvom Khamovim dobro vstreza gostom.

— „Sokol“ napravi prihodnji shod v soboto v gostilnici pri „Slonu“.

— (*Riharjeve pesmi.*) Ravnokar je prišla v Egerjevi kamnotiskarnici na svitlo že večkrat zaželena „Velika maša“ sostavno in razstavno postavljena, od slavnostnega Greg. Riharja. Dobiva se pri sestri ranj-

cega Jeri Riharjevi v gosposkih ulicah št. 211. Zraven te maše je natisnjena tudi pesem „Morska zvezda“ (Ave maris stella) od Greg. Riharja mlajšega, bivšega organista stolne cerkve. — Ob enem se naznanja, da se dobijo pri Jeri Riharjevi še vse pesmi ranjcega njenega brata.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Delovanje delegacij v Peštu je bilo v soboto končano. Vojnemu ministru se je dovolilo denarja za vojaške potrebe, kolikor ga je hotel; le malo se odbilo. Iz dunajske delegacije so se izprva čuli glasovi, kakor da nekteri o tem, kar ministerstvo zahteva, hoteli bi veliko izbrisati; al premislili so se, in minister Kuhn ima zdaj, kar je hotel, da more, kakor je rekel, prihodnjo spomlad cesarju in domoviniza boj popolnoma pripravljeno armado na ponudbo dati, ki bode štela 600.000 mož in bode imela puške na iglo. Besede ministrove, da „smo blizo važnih dogodob in da je treba, galicijsko mejo proti Rusiji vtaboriti“, so predrugačile vse poslance. Vsi ti ministri govori in ker so se strune med turško in grško vlado tako napele, da si ti vladi že zeló pisano gledate, je iznemirilo dunajsko borso tako, da je cena srebra pogoščila na 17½, cena papirnatega denarja pa padla. Če tudi velika vojska ni ravno že pred durmi, je vendar to gotovo, da čedalje huji oblaki se vlečejo skupaj na političnem nebu. — Na Francoskem se kažejo čedalje bolj znamenja nezadovoljnosti in cesar Napoleon bode moral zunaj vojsko začeti, da vkroti domači vihar. — Kaj se bode v Rumuniji skuhalo, tudi še nobena živa duša ne vé; ministerstvo je ondi sicer zdaj novo; ali pa ga ne bode vojni duh prejšnjega navdajal, to je zastavica, ktere ni lahko uganiti. Skozi Rumunijo pelje pot v Turčijo. — Na Českem nakupujejo pruski in francoski agenti sila veliko ovsa — vse to so znamenja vojske.

— 12. dan t. m. se neki spet začne dunajski državni zbor. Ministerstvo mu bode predložilo več postav, in med temi tudi to za predrugačenje davkov. Štiri postave bodo: ena bode zadevala zemljiščni davek, druga hišnega, tretja davek od obrtnijstev in rokodelstev, in četrta davek od dohodkov. Davek od premoženja je minister popustil, namesti sedanjega davka od dohodkov pa misli po pruskem izgledu vpeljati neki davek po razredih (Klassensteuer). Da davka ne bode manj, to je že zdaj gotovo.

— Minister dr. Berger je v eni zadnjih sej gosposki hiši naznanil, da vlada hoče odpraviti pri vojaščini pretepanje s palico brez izjemka.

— Od ministrov dr. Giskre in dr. Bergerja se po časnikih pripoveduje, da sta že lani svoje še celo mlade fante odkupila vojaščine. Nova vojaška postava, po kateri bode vsak moral vojak biti, ni tedaj tema gospodoma kaj posebno priljubljena.

— Nove koleke (štempelne) dobimo ob novem letu, in to zarad golufije, ker se je en kolek včasih rabil po večkrat. Novi koliki bodo taki, da se ne bodo dali odlušiti s papirja drugač, da se popolnoma ne raztrgajo.

— Državni kancelár baron Beust je zavolj tega, da je dvalizem ustanovil, v grofovski stan povzdignjen.

— „Beseda“, ki so jo slovenski in hrvaški dijaki napravili v spomin rojstnega dne Prešernovega, se je izvršila tem več na občno zadovoljnost, ker se je v hitrici zložil program. V lepi vzajemnosti je jugoslovenska mladina obhajala spomin našega Preširna.

Štajarsko. Iz Gradca. Državno vojaško ministerstvo je telegrafovalo pred kratkem v Gradec, da se mu

naj naznani, koliko se v tamošnjem magazinu nahaja vojaške obleke in če bi se nošena še mogla nositi v vojski. Ali je to morebiti znamenje miru?

— „Slovanska beseda“ se imenuje slovansko društvo, katero se je na gomili prejšnjih razporov vzdignilo kot znamenje bratinske edinosti. Naj bi prav krepko stalo! — Priča zaželene vzajemnosti bila je v lično okinčani dvorani Thalije 4. dne t. m. slovesna „beseda“ v spomin Preširnu. Slovenec, Hrvat in Čeh so z veliko pohvalo deklamovali, pevski zbor „Slov. besede“ je izvrstno pel in gromovito ploskanje je donelo Štajarcu Slovincu za igro na citrah. Veselica se je končala s plesom.

Česko. — Govorica o spravi s Čehi je spet potihnila, če tudi neovrželjiva ostane rešnica, da brez sprave s česko deželo ni nič dodelano. Česki časniki se še v eno mer v prepoved devajo, in vredniki njihovi hudo obsojajo.

Iz Galicije. — Grozna nesreča žuga cesarskim solnim jamam v Vilički, ktere so najbogatejše, a tudi najlepše v Evropi, ker iz njih izkopljejo vsako leto čez 1 milijon centov kamne soli, — vrednost njih se ceni nad 100 milijonov gold. Ako voda razstopi in potopi te jame, je naši državi zopet zguba neizmerna. Nesreča ta pa se je začela tako-le: Kopalci so sol v enem kraju, kjer je bilo več studencev; na enkrat pridere voda s tako silo iz luknje, da je hipoma bila povodinj na tem mestu. To se je zgodilo 19. dne u. m., al še le čez 3 dni so jeli na vso moč braniti podzemeljsko jezero; postavili so zidovje, da bi voda ne drla iz jame v jamo. Vendar je malo upanja, da bi se ohranile te neprecenljive jame, kajti bojé se zdaj celó, da reka Visla razliva vodo v jame. — Res božjo čudo so te solne jame; take obširne in globoke so: 5 nadstropjev je, do katerih se po stopnicah gré, in vsaka jama ima 100 do 150 čevljev višine; brez števila je lukenj in potov sém ter tje, ki so tudi po 100 čevljev visoki in ravno toliko široki. V eni teh jam je kapelica z oltarjem in svetniki — vse iz kamne soli; v drugi jami je plesišče, spet v drugih jamah so delavnice, bivališče za ljudi, hlevi za konje itd. Prav podzemeljsk velik svet so te jame, v katerih dela blizo 1000 delavcev. — Druga nesreča pa utegne še ta biti, ako se potopijo solne jame, da se vdere tudi tisti del mesta Viličke, čegar hiše stojé nad jamami. Prebivalci Viličke so tedaj noč in dan v velikem strahu.

Ogersko. — Danes se ima tukajšni deželni zbor končati. Kraljev govor, ki razpusti zbor, bode neki zelo obširen in poln zaupanja v zadovoljno spravo notranjih razmer avstrijsko-ogerskih; s posebno živim zadovoljstvom bode povdarjal poravnavo s Hrvati in celoto ogerskega državnega zbora, v katerem so zdaj združene vse dežele ogerske krone. — Tudi zbornica gospôska v Peštu je sprejela postavo o narodnosti. Velikega škofa ogerskega Simor-a, Magjara z dušo in telesom, je sv. duh še tako malo razsvetil, da je v zboru rekel, da nikakor ne priznava narodnih pravic! tedaj le gospodstvo magjarsko nad drugimi narodi!!

Srbija. (Zaupnica in zahvalnica prevzvišenemu škofu Juriju Strossmajerju.) „Novice“ so že povedale, kako veličastno in navdušeno je Srbije glavno mesto sprejelo prevzvišenega vladika zaradi njegovega velikanskega rodoljubnega delovanja. Naj dodamo še adresu, katero mu je nedavno poslalo 400 najveljavnejših belgradskih meščanov. Glasi se tako-le: „Prečastiti škof! Dobro došel, Ti ponos južnega slovanstva, Ti pravi, Ti vrli sin trojedne sestre, Ti dragoceni njen biser! Dobro došel v srbskem Belemgradu,

kjer srca kipé prevelike radosti, in preblagega čutstva, tam so najgorečnije besede preslabe izgovoriti, kar čutimo. Mi nismo došli, da Te poveličujemo, temuč da Te po svoje priprosto in srčno zahvalimo za vse dobro, kar si storil našemu plemenu, da si velik in vzvišen, da si pravičen pred Bogom, da pospešuješ vse dobro, da ljubiš dragi nam jezik, kakor daleč se glasi slovanska beseda. Sprejmi toraj dih našega vročega srca, sprejmi gorečo zahvalo vseh zvestih, sprejmi zagotovilo, da slavno Tvoje imé žari kakor na vsem jugoslovanskem prizorji, tako tudi kot zvezda na nebu visokem. To prizorje sicer še pokriva gosta megla, temni dim, a tolikanj bolj sveti zvezda naše nade! Naj le črni oblaki obdajajo ono zvezdo, vendar nam razsvitla pot, ki vodi do vzajemnega cilja. Ona se bode svetila z rodovi prihodnjih stoletij, javorova gosla se bodo glasila na slavo Tvojo, prevzvišeni biškop! v vsaki gosli Te bode slepi pevec poveličeval, dokler bode živel srbski rod. Slava Tebi, veličastni južnoslovanski mecen! Slava Tebi pravi sin trojedne kraljevine! Živio na mnogaja leta!

V Belem gradu 20. novembra 1868.

V imenu slovanskih rodoljubov srbskega glavnega mesta.

— Biskup Strossmajer je srbskemu ministru za bogočastje odposlal 300 cekinov, in sicer 100 cekinov za učeno društvo, 100 cekinov za občno bolnico in 100 cekinov za uboge glavnega mesta. Minister se mu za ta znameniti blagodušni dar z iskrenimi besedami zahvaljuje v uradnih belgradskih novinah.

Turško. — Turška vlada, podpirana po angleški, francoski in avstrijski je grški vladi dala poslednjo besedo (ultimatum), katero zahteva, naj grška vlada zabrani nabiranje prostovoljcev na otoku Kandiji (Kreti), ki pomagajo uporu turških podložnikov, — naj ustavi vožnjo parabroda „Enosis“, kateri prevažva puntarsko armado itd. Ako ne stori tega, žuga jej turška vlada, da prestriže nit prijateljstva, — da vse grške ljudi zapodí iz Turčije in da zapre turške luke (ladjostaje) grškim ladijam. — Vse to kaže, da zdaj zdaj se utegne vneti veliki plamen v Turčiji, da se kakor koli reši vprašanje: ali Turk še ostane gospodar kristijanom ali ne. S takimi homatijami se bližamo novemu — osodepolnemu letu!

Rusko. — Vladni časnik „Journ. de St. Petersburg“ upanje razodeva, da modrost grške in turške vlade bode odvrnila žalostne nasledke diplomatičnega razpora.

— Konečna obravnava v tožbi društva „Sokol“ proti vredniku „Presse“ je bila 7. t. m. Zatoženec je bil, kakor smo se nadjali, nedolžnega spoznan.

Listnica vredništva. Gosp. Fran. K.: Prosimo za drug spis „o sadjereji v Č. V., ker tinta je skor zginila. — Gosp. F. S. K. v B.: Knjige so Vam poslane bile po gosp. dekanu v Jelšanah. Morda jih denes že imate?

Žitna cena

v Ljubljani 5. decembra 1868.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 4 fl. 60 — banaške 5 fl. 20. — turšice 3 fl. 20. — soršice 3 fl. 60. — rži 3 fl. —. — ječmena 2 fl. 40. — prosa 2 fl. 60. — ajde 2 fl. 50. — ovska 1 fl. 70 — Krompir 1 fl. —.

Loterijne srečke:

V Gradcu } 2. decembra 1868: 73. 62. 2. 66. 88.
na Dunaji } 21. 67. 43. 78. 30.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 16. decembra.